Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK TRIBUNÁLU (prvního senátu)

13. října 2021 *

„Veřejná služba – Úředníci – Disciplinární řízení – Přerušení řízení ve věcech invalidity během disciplinárního řízení – Odvolání z funkce – Řízení ve věcech invalidity, které se stalo bezpředmětným v návaznosti na odvolání z funkce – Žaloba na neplatnost – Akt nepříznivě zasahující do právního postavení – Přípustnost – Zásada řádné správy – Povinnost jednat s náležitou péčí – Zjevně nesprávné posouzení“

Ve věci T-22/20,

IB, zastoupený N. de Montigny, advokátkou,

žalobce,

proti

Úřadu Evropské unie pro duševní vlastnictví (EUIPO), zastoupenému A. Lukošiūtė, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s B. Wägenbaurem, advokátem,

žalovanému,

jejímž předmětem je návrh podaný na základě článku 270 SFEU, znějící na zrušení rozhodnutí EUIPO ze dne 14. března 2019 v rozsahu, v němž jednak uložilo žalobci sankci spočívající v odvolání z funkce bez snížení jeho nároků na důchod a jednak s konečnou platností ukončilo řízení o invaliditě žalobce,

TRIBUNÁL (první senát),

ve složení H. Kanninen, předseda, N. Półtorak a M. Stancu (zpravodajka), soudci,

vedoucí soudní kanceláře: P. Cullen, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 9. března 2021,

vydává tento

* Jednací jazyk: francouzština.

Rozsudek [1]

[*omissis*]

Řízení a návrhová žádání účastníků řízení

22 Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 13. ledna 2020 podal žalobce projednávanou žalobu.

23 Samostatným podáním ze dne 16. ledna 2020 požádal žalobce v souladu s článkem 66 jednacího řádu Tribunálu o anonymitu, jakož i o vynechání některých údajů ve vztahu k veřejnosti. Anonymita mu byla přiznána dne 30. března 2020.

24 EUIPO předložil žalobní odpověď dne 26. března 2020.

25 Žalobce předložil repliku dne 20. července 2020.

26 Písemná část řízení byla ukončena po podání dupliky dne 1. září 2020.

27 EUIPO požádal dne 9. září 2020 na základě článku 106 jednacího řádu o konání jednání a žalobce požádal dne 22. září 2020 na základě článku 106 jednacího řádu o konání jednání.

28 Dne 29. ledna 2021 rozhodl Tribunálu (první senát) na základě článku 89 jednacího řádu o tom, že žalobci položí otázky k písemnému zodpovězení, na něž žalobce odpověděl ve stanovené lhůtě.

29 Řeči účastníků řízení a jejich odpovědi na otázky položené Tribunálem byly vyslechnuty na jednání konaném dne 9. března 2021.

30 Žalobce navrhuje, aby Tribunál:

– zrušil napadené rozhodnutí „v rozsahu, v němž [jej] odvolalo z funkce […] a s konečnou platností ukončilo jakýkoliv pracovní poměr s ním, včetně jeho důsledku pro ukončení řízení ve věcech invalidity s konečnou platností“;

– uložil EUIPO náhradu náklady řízení.

31 V replice žalobce rovněž navrhuje, aby Tribunál případně požádal, aby EUIPO předložil statistický přehled rozhodnutí a sankcí přijatých EUIPO v rámci disciplinárních řízení vedených proti jeho zaměstnancům.

32 EUIPO navrhuje, aby Tribunál:

– žalobu zamítl;

– uložil žalobci náhradu nákladů řízení.

[1] Jsou uvedeny pouze body tohoto rozsudku, jejichž zveřejnění Tribunál považuje za účelné.

Právní otázky

K předmětu žaloby a k její přípustnosti v rozsahu, v němž se týká ukončení řízení ve věcech invalidity s konečnou platností

33 Za účelem posouzení opodstatněnosti žaloby je třeba nejprve upřesnit předmět žaloby, jelikož účastníci řízení mají ohledně této otázky odlišný názor.

34 Jak vyplývá z bodu 30 výše a z žaloby, žalobce se v podstatě domáhá zrušení napadeného rozhodnutí nejen v rozsahu, v němž jej odvolalo z funkce, ale také v rozsahu, v němž s konečnou platností ukončilo řízení ve věcech invalidity.

35 EUIPO tvrdí, že jediným předmětem napadeného rozhodnutí je odvolání žalobce z funkce, a nikoli ukončení řízení ve věcech invalidity, které se v návaznosti na toto odvolání stalo bezpředmětným. Vzhledem k tomu, že řízení ve věcech invalidity je řízením odlišným od disciplinárního řízení, není tak předmětem napadeného rozhodnutí, a tedy projednávané žaloby na neplatnost, takže jakákoli vytýkaná skutečnost směřující proti řízení ve věcech invalidity musí být odmítnuta jako nepřípustná. Tak je tomu podle něj zejména v případě prvního žalobního důvodu vycházejícího z protiprávnosti přerušení řízení ve věcech invalidity, jakož i první části druhého žalobního důvodu, vycházející z nedodržení přiměřené délky disciplinárního řízení.

36 Podle EUIPO z ustálené judikatury konkrétně zaprvé vyplývá, že pouhá nečinnost orgánu nemůže být postavena na roveň rozhodnutí, kromě existence výslovných ustanovení stanovících lhůtu, po jejímž uplynutí se má za to, že takové rozhodnutí bylo přijato orgánem, který byl vyzván k zaujetí stanoviska a vymezujících obsah tohoto rozhodnutí, což není případ projednávané věci, jelikož žádný právní předpis nestanoví, že rozhodnutí o odvolání obsahuje implicitně rozhodnutí o ukončení předtím přerušeného řízení ve věcech invalidity s konečnou platností.

37 Zadruhé EUIPO na jednání uvedl, že žalobce měl případně zpochybnit dopis ze dne 16. února 2018, ve kterém OOJ oznámil, že zahájí správní vyšetřování za účelem doplnění skutečností zjištěných OLAF. Vzhledem k tomu, že toto vyšetřování navazovalo na vyšetřování OLAF a mohlo vést k disciplinárnímu řízení, totiž z uvedeného dopisu implicitně vyplývalo, že řízení ve věcech invalidity bude nadále přerušeno nejen během uvedeného vyšetřování, ale i během následného disciplinárního řízení.

38 Zatřetí podle EUIPO i za předpokladu, že by žalobce předložil administrativě společně se stížností ze dne 14. června 2019 žádost ve smyslu čl. 90 odst. 1 služebního řádu za účelem pokračování v řízení ve věcech invalidity, na kterou administrativa neodpověděla, je tato žádost nepřípustná z důvodu, že v okamžiku jejího podání žalobce již nebyl úředníkem a tato žádost byla podána po uplynutí přiměřené lhůty ve vztahu k datu, k němuž bylo vyšetřování OLAF ukončeno, tedy v listopadu 2017. Mimoto, i kdyby byla uvedená žádost přípustná, odmítnutí administrativy obsažené v rozhodnutí o zamítnutí stížnosti by nemohlo být napadeno v rámci projednávaného sporu, neboť žalobce nepodal proti tomuto implicitnímu zamítnutí stížnost, takže se stalo konečným.

39 Žalobce tyto argumenty zpochybňuje. Nejprve tvrdí, jak vyplývá z interního přípisu ze dne 26. dubna 2019, že řízení ve věcech invalidity bylo ukončeno současně s přijetím napadeného rozhodnutí. Dále pak vzhledem k tomu, že ukončení řízení ve věcech invalidity s konečnou platností věcně postrádalo autonomní charakter ve vztahu k napadenému rozhodnutí, které je jeho základem, toto rozhodnutí přímo a s konečnou platností určuje jeho postavení rovněž,

pokud jde o řízení ve věcech invalidity. Toto rozhodnutí tedy nepříznivě zasahuje do jeho právního postavení v rozsahu, v němž jej odvolává z funkce, s konečnou platností jej vylučuje z řízení ve věcech invalidity a zbavuje jej jakékoli odměny nebo příspěvku. Podle názoru žalobce se tedy jedná v podstatě o akt s mnohočetným rozhodovacím dosahem. Konečně žalobce upřesňuje, že i odmítnutí přijmout rozhodnutí může představovat akt nepříznivě zasahující do něčího právního postavení a že se taková situace podobá situacím spadajícím do rámce sporů v oblasti povyšování. Kromě toho, pokud jde o argument uplatněný na jednání, žalobce namítá, že dopis ze dne 16. února 2018 nemohl napadnout, jelikož tento dopis je pouze mezitímním opatřením.

40 Za těchto okolností musí Tribunál ověřit, zda – jak tvrdí žalobce – EUIPO v napadeném rozhodnutí zaujal stanovisko rovněž k řízení ve věcech invalidity.

41 V tomto ohledu je nutno připomenout, že podle ustálené judikatury platí, že aktem nepříznivě zasahujícím do něčího právního postavení je akt s právně závaznými účinky, jimiž mohou být přímo a bezprostředně dotčeny zájmy žalobce tím, že podstatným způsobem mění jeho právní postavení, přičemž takový akt musí být přijat příslušným orgánem a obsahovat konečné stanovisko administrativy (viz usnesení ze dne 20. prosince 2019, ZU v. ESVČ, T-154/19, nezveřejněné, EU:T:2019:901, bod 27 a citovaná judikatura). Tyto účinky se musí posuzovat podle takových objektivních kritérií, jako je obsah tohoto aktu, případně s přihlédnutím k souvislostem přijetí tohoto aktu, jakož i pravomocem orgánu, jenž je jeho autorem (viz usnesení ze dne 13. května 2020, Lucaccioni v. Komise, T-308/19, nezveřejněné, EU:T:2020:207, bod 45 a citovaná judikatura).

42 Kromě toho kvalifikace opatření jako aktu nepříznivě zasahujícího do něčího právního postavení nezávisí na jeho formě nebo nadpisu, ale je určena jeho podstatou, a zejména tím, zda má toto opatření právně závazné účinky, jimiž mohou být přímo a bezprostředně dotčeny zájmy žalobce tím, že podstatným způsobem mění jeho právní postavení (viz usnesení ze dne 17. prosince 2019, AG v. Europol, T-756/18, nezveřejněné, EU:T:2019:867, bod 43 a citovaná judikatura).

43 Zaprvé EUIPO jak ve fázi před zahájením soudního řízení, tak v průběhu soudního řízení prohlásil, že se řízení ve věcech invalidity stalo bezpředmětným z důvodu rozhodnutí o odvolání z funkce, jak o tom ostatně svědčí interní přípis ze dne 26. dubna 2019. Konkrétně měl OOJ v rozhodnutí o zamítnutí stížnosti v podstatě za to, že jelikož žalobce již není ve službě Evropské unie, není oprávněn navrhnout zahájení řízení ve věcech invalidity. Vzhledem k tomu, že došlo k ukončení výkonu jeho funkcí, již totiž nebylo namístě zahájit takové řízení za účelem posouzení, zda byl schopen takové funkce vykonávat, či nikoliv.

44 Tvrzení, že rozhodnutí o odvolání z funkce způsobuje, že se řízení ve věcech invalidity stává bezpředmětným, přitom představuje konečné stanovisko, co se týče jeho výsledku.

45 Zadruhé je třeba uvést, jak správně tvrdí žalobce, že dopis ze dne 16. února 2018 byl pouze mezitímním opatřením, které neobsahovalo konečné stanovisko administrativy týkající se řízení ve věcech invalidity. Podle ustálené judikatury totiž platí, že jedná-li se o akty nebo rozhodnutí, jež jsou přijímány postupem zahrnujícím několik fází, zejména po proběhlém interním řízení, jsou napadnutelnými akty v zásadě jen ta opatření, která obsahují konečné stanovisko orgánu na konci tohoto řízení, přičemž jsou vyloučena mezitímní opatření, jejichž cílem je příprava konečného rozhodnutí (viz usnesení ze dne 13. května 2020, Lucaccioni v. Komise, T-308/19, nezveřejněné, EU:T:2020:207, bod 47 a citovaná judikatura).

46 Je přitom nutno konstatovat, že uvedený dopis jasně blíže uváděl, že OLAF nepřísluší vyjadřovat se ke skutečnostem lékařské povahy, a že část vyšetřování týkající se tohoto aspektu tedy může být ukončena až po provedení vhodného lékařského vyšetření. Kromě toho z bodu 54 protokolu ze slyšení před disciplinární komisí rovněž vyplývá, že sám OOJ uvedl, že jakékoli lékařské rozhodnutí týkající se žalobce musí být přijato lékaři po vhodných lékařských vyšetřeních a postupech, což nasvědčuje tomu, že EUIPO nevyloučil možnost podrobit žalobce jinému lékařskému vyšetření za účelem ověření, zda je patologie, kterou údajně trpí, prokázána, či nikoli. S ohledem na tyto skutečnosti je tak třeba mít za to, že dopis ze dne 16. února 2018 představoval pouze mezitímní opatření týkající se řízení ve věcech invalidity.

47 Kromě toho je třeba odmítnout argument EUIPO, podle něhož stížnost žalobce ze dne 14. června 2019 obsahovala žádost podanou na základě čl. 90 odst. 1 služebního řádu směřující k tomu, aby bylo pokračováno v řízení ve věcech invalidity, přičemž EUIPO tuto žádost implicitně zamítl a žalobce to řádně nezpochybnil. Jak totiž žalobce potvrdil v replice a na jednání, jeho argumentace v tomto ohledu směřovala pouze ke zpochybnění ukončení řízení ve věcech invalidity, o kterém již bylo rozhodnuto v napadeném rozhodnutí.

48 Z výše uvedeného, a zejména z kontextu, jak je popsán výše, ve kterém bylo rozhodnutí o odvolání z funkce přijato, vyplývá, že toto rozhodnutí obsahuje konečné stanovisko administrativy k disciplinárnímu řízení a implicitně, avšak jistě k řízení ve věcech invalidity. Vzhledem k tomu, že napadené rozhodnutí bylo předmětem předchozí stížnosti, pokud jde o oba tyto aspekty, musí být žaloba prohlášena za přípustnou rovněž v rozsahu, v němž se týká ukončení řízení ve věcech invalidity s konečnou platností.

K opodstatněnosti žaloby

49 Na podporu žaloby předkládá žalobce tři žalobní důvody, z nichž první vychází v podstatě z protiprávnosti ukončení řízení ve věcech invalidity, druhý vychází z vad disciplinárního řízení a třetí vychází z porušení článku 10 přílohy IX služebního řádu.

K prvnímu žalobnímu důvodu, vycházejícímu v podstatě z protiprávnosti ukončení řízení ve věcech invalidity

[*omissis*]

63 Tribunál uvádí, že první žalobní důvod se v podstatě dělí na dvě části, z nichž první vychází z porušení zásady řádné správy a povinnosti jednat s náležitou péčí a druhá vychází ze zneužití pravomoci.

– K první části prvního žalobního důvodu, vycházející z porušení zásady řádné správy a povinnosti jednat s náležitou péčí

64 V rámci první části žalobce tvrdí, že od doby, kdy bylo řízení ve věcech invalidity přerušeno, toto řízení nikdy nepokračovalo ani nebylo opětovně zahájeno a jeho ukončení s konečnou platností v okamžiku jeho odvolání z funkce se liší od pouhého přerušení, k němuž se administrativa zavázala. V tomto ohledu podle žalobce tvrzení EUIPO, podle něhož se disciplinární řízení a řízení ve věcech invalidity navzájem liší a vzájemně se neovlivňují, není relevantní a neumožňuje odůvodnit pouhé a prosté pozastavení řízení ve věcech invalidity. Z důvodu

ukončení řízení ve věcech invalidity s konečnou platností se přitom žalobce v současné době ocitá v situaci bez minimálního existenčně nutného příjmu a bez důchodu. Vzhledem k tomu, že mu administrativa odepřela řízení ve věcech invalidity, tedy zjevně nejednala v souladu s povinností jednat s náležitou péčí, pomoci a řádné správy.

65 Aniž je třeba se vyjádřit k námitce nepřípustnosti vznesené EUIPO, je třeba vytýkanou skutečnost vznesenou žalobcem týkající se existence nesprávného úředního postupu bez dalšího odmítnout, jelikož je tento argument nedostatečně podložen vzhledem k tomu, že se omezuje na to, že v bodě 67 žaloby uvádí existenci takového nesprávného postupu bez jakéhokoli argumentu na jeho podporu.

66 Pokud jde o povinnost jednat s náležitou péčí, je třeba připomenout, že podle judikatury tato povinnost odráží vyváženost vzájemných práv a povinností ve vztazích mezi orgánem veřejné správy a zaměstnanci veřejné služby. Tato rovnováha znamená zejména to, že pokud orgán rozhoduje o situaci úředníka, vezme v úvahu veškeré skutečnosti, které by mohly ovlivnit jeho rozhodnutí, a že přitom zohlední nejen zájem služby, ale rovněž zejména zájem dotčeného úředníka. Posledně uvedená povinnost je uložena administrativě rovněž zásadou řádné správy zakotvenou v článku 41 Listiny základních práv Evropské unie (viz rozsudek ze dne 16. října 2019, Palo v. Komise, T-432/18, EU:T:2019:749, bod 60 a citovaná judikatura).

67 Kromě toho je třeba zdůraznit, že povinnosti vyplývající pro administrativu z povinnosti jednat s náležitou péčí jsou značně zesíleny, pokud jde o situaci úředníka, jehož fyzické nebo psychické zdraví je prokazatelně narušeno, nebo může být narušeno. V takovém případě musí administrativa posuzovat návrhy dotčeného úředníka zvlášť vstřícně (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 30. června 2021, GW v. Účetní dvůr, T-709/19, nezveřejněný, EU:T:2021:389, bod 92 a citovaná judikatura).

68 I když si však lze představit, že by povinnost jednat s náležitou péčí mohla za určitých okolností případně vést OOJ k tomu, aby snížil, případně zrušil zamýšlenou sankci, zohlednění zájmů úředníka, včetně jeho zdravotního stavu, nemůže naproti tomu vést až k tomu, že by byl OOJ zbaven možnosti uložit sankci, a to i závažnou sankci odvolání z funkce, v případě, že skutkové okolnosti jsou mimořádně závažné a nemohou být přičítány výlučně ani hlavně zdravotnímu stavu dotyčného úředníka (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 16. července 1998, Y v. Parlament, T-144/96, EU:T:1998:173, bod 50).

69 Konečně je třeba uvést, že žádné ustanovení služebního řádu nestanoví, že takové rozhodnutí o skončení služebního poměru, jako je odvolání z funkce, způsobí, že se řízení ve věcech invalidity zahájené v době, kdy byl úředník ještě ve službě, stane bezpředmětným. V tomto ohledu Soudní dvůr upřesnil, že ukončení pracovní smlouvy dočasného zaměstnance nemůže být na újmu výkonu práce výboru pro otázky invalidity a případnému uznání invalidity tímto výborem, k níž došlo před ukončením, ani jím nemohou být dotčena práva dotyčného zaměstnance na konci řízení, které se k ní vztahuje (rozsudek ze dne 19. června 1992, V. v. Parlament, C-18/91 P, EU:C:1992:269, bod 40).

70 V projednávané věci je nesporné, že řízení ve věcech invalidity bylo přerušeno během doby, kdy probíhalo vyšetřování OLAF a později v něm nebylo pokračováno, a že EUIPO měl za to, že řízení ve věcech invalidity se z důvodu rozhodnutí o odvolání z funkce stalo bezpředmětným, takže po odvolání žalobce z funkce již nebylo možné v něm pokračovat.

71 Je přitom třeba nejprve uvést, jak vyplývá z judikatury citované v bodě 69 výše, že žádné ustanovení služebního řádu nestanoví, že pokud orgán přerušil řízení ve věcech invalidity, které bylo zahájeno v době, kdy žalobce ještě vykonával své funkce, toto řízení nemůže pokračovat poté, co dotyčná osoba ukončila služební poměr v návaznosti na rozhodnutí o odvolání z funkce.

72 Dále je třeba konstatovat, že Tribunál v bodě 53 rozsudku *[důvěrné]* upřesnil, že i když EUIPO nemá žádnou povinnost automaticky potvrdit závěry formulované výborem pro otázky invalidity, posuzovací pravomoc, kterou má, pokud jde o to, jak rozhodne o stanovisku výboru pro otázky invalidity, mu nemůže umožnit, aby donekonečna a bez odůvodnění odmítal přijmout rozhodnutí na základě stanoviska uvedeného výboru.

73 Administrativa tak není oprávněna tvrdit, že pokračování v řízení ve věcech invalidity, které bylo zahájeno v době, kdy žalobce vykonával funkci, nemohlo pokračovat s ohledem na to, že byl napříště odvolán z funkce. EUIPO naopak tím, že s konečnou platností ukončil řízení ve věcech invalidity, aniž zohlednil zájem žalobce na pokračování v uvedeném řízení, porušil svou povinnost jednat s náležitou péčí a porušil zásadu řádné správy. Jak totiž bylo připomenuto v bodě 66 výše, jestliže orgán veřejné správy rozhoduje o situaci úředníka, vezme v úvahu veškeré skutečnosti, které by mohly ovlivnit jeho rozhodnutí, a přitom zohlední nejen zájem služby, ale rovněž zejména zájem dotčeného úředníka. Administrativa tak měla v průběhu řízení ve věcech invalidity zohlednit existenci disciplinárního řízení, jehož výsledek by mohl případně vést k odvolání žalobce z funkce, a s ohledem na zájem žalobce buď ukončit řízení ve věcech invalidity před přijetím rozhodnutí o odvolání z funkce, nebo umožnit, aby řízení pokračovalo později.

74 Konečně je třeba uvést, že sám unijní normotvůrce měl v rámci článku 9 přílohy IX služebního řádu v úmyslu přiznat úředníkům nebo bývalým úředníkům, kteří již nemohou z důvodu svého věku nebo zdravotního stavu pracovat, záruku, že i v případě nejzávažnější disciplinární sankce, a sice odvolání z funkce, obdrží alespoň životní minimum.

75 Tento závěr, podle něhož EUIPO nesplnil svou povinnost jednat s náležitou péčí a porušil zásadu řádné správy, není zpochybněn jeho argumentem, že žalobci příslušelo, aby administrativě v přiměřené lhůtě předložil žádost, aby v řízení ve věcech invalidity pokračovala. Jak vyplývá rovněž z bodu 53 rozsudku *[důvěrné]*, taková iniciativa měla pocházet od orgánu, a nikoliv od žalobce.

76 Dále pak z obecné systematiky čl. 59 odst. 4 služebního řádu vyplývá, že pokud OOJ zahájí řízení ve věcech invalidity, když výboru pro otázky invalidity předloží případ úředníka, jehož volno z důvodu nemoci celkově přesáhne dvanáct měsíců v průběhu tří let, přísluší OOJ, aby tím spíše v přerušeném řízení pokračoval a ukončil jej.

77 Na základě výše uvedených úvah je třeba vyhovět první části projednávaného žalobního důvodu, a v důsledku toho, aniž je nutné vyjadřovat se ke druhé části vycházející ze zneužití pravomoci, zrušit napadené rozhodnutí v rozsahu, v němž s konečnou platností ukončilo řízení ve věcech invalidity.

[*omissis*]

Z těchto důvodů

TRIBUNÁL (první senát)

rozhodl takto:

1) **Rozhodnutí Úřadu Evropské unie pro duševní vlastnictví (EUIPO) ze dne 14. března 2019 se zrušuje v rozsahu, v němž s konečnou platností ukončilo řízení o invaliditě IB.**

2) **Ve zbývající části se žaloba zamítá.**

3) **Každý účastník řízení ponese vlastní náklady řízení.**

Kanninen Półtorak Stancu

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 13. října 2021.

Podpisy.